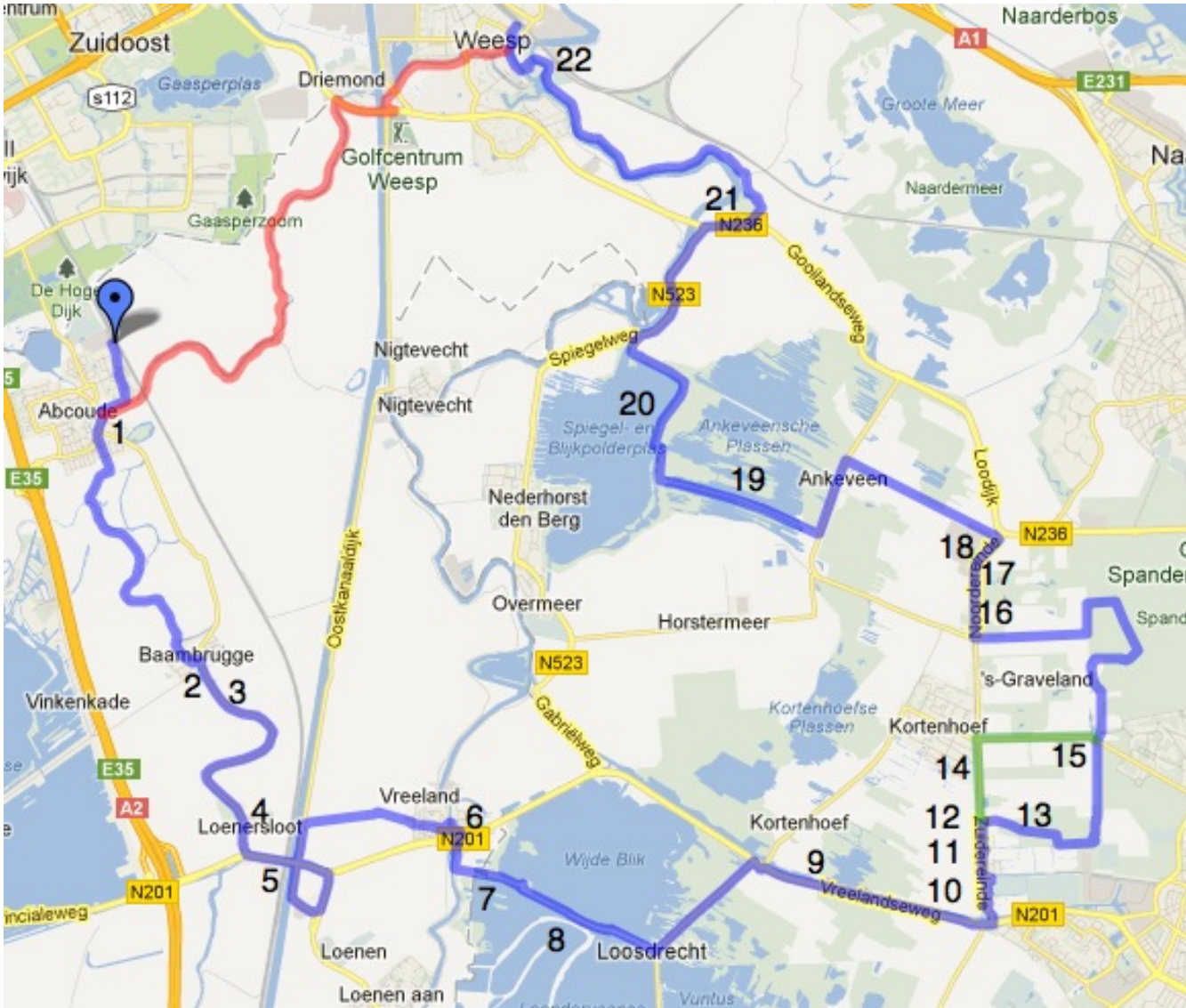

Gouden Bochtenroute 's Graveland: van Abcoude naar Weesp, 40 km.

op de **Vechtstreek**
www.zichtopdevechtstreek.nl

Start: Station Abcoude

In het kader van het 400 jarig bestaan van de Amsterdamse grachtengordel zijn vier fietsroutes ontwikkeld die de nauwe banden tussen Amsterdam en het platteland in de 17de en 18de eeuw weerspiegelen.

In deze route staat de band tussen Amsterdam en 's-Graveland centraal, waar een kleine maar invloedrijke groep Amsterdammers zijn buitenverblijf had. Zij kregen in 1625 toestemming hier zand te winnen, wat hard nodig was voor de uitbreiding van het explosief groeiende Amsterdam.

De ontginning bleek ideaal voor het stichten van een buitenplaats: goed gezelschap, fraaie tuinen en

De omgeving bleek ideaal voor het stichten van een buitenplaats: goed gezelschap, fraaie tuinen en parken, frisse lucht, schoon water, gelegenheid voor de jacht en goed bereikbaar met de trekschuit.

Onderweg komt u nog andere vormen van verwevenheid tussen Amsterdam en het buitengebied tegen, zoals buitenplaatsen langs het trekvaarttraject, forten van de Hollandse Waterlinie en prachtige veenplassen ontstaan door turfwinning, de brandstof voor de stad.

Vanaf het station linksaf de Spoorlaan volgen, In de bocht links aanhouden, de Bijdorplan in naar het centrum van Abcoude (knooppunt 28). Vervolg de weg (richting knooppunt 29) over de Hulksbrug

1. Hulksbrug, hoek Hoogstraat/Molenweg, Abcoude

Tot 1920 stond hier over de Angstel een houten ophaalbrug, vanouds de Hulksbrug genoemd. Deze was in 1646 gebouwd in gezamenlijke opdracht van enerzijds de burgemeesters van Abcoude-Baambrugge en anderzijds de Directie van het Zand- en Jaagpad tussen Breukelen en Oudekerk. Een ophaalbrug was namelijk cruciaal voor de onbelemmerde doorvoer van schuiten en daarmee ook voor Amsterdam. Want gerekend vanaf de stad werd pas na Abcoude het water van goede kwaliteit. De waterschuiten die vanuit Amsterdam op en neer voeren, om de stad van vers water te voorzien, moesten dan ook tenminste voorbij deze Hulksbrug kunnen varen. De brug dankt haar naam aan de familie De Hulck die in de jaren 1630-'40 de er tegenover gelegen herberg exploiteerden. Net als toen is deze locatie, nu bekend als De Eendracht, ook nu nog een populaire uitspanning, voor lokale bewoners én voor doorreizigers.

Ga over de brug en sla linksaf de Koppeldijk op naar Baambrugge (knooppunt 30). Sla in het dorp linksaf de brug over en fiets rechtsaf over de in 1813 door Napoleon aangelegde Rijksweg richting Loenersloot (knooppunt 31). De route langs de Angstel maakte onderdeel uit van het trekvaarttraject tussen Amsterdam en Utrecht.

Na ongeveer 450 m ligt de buitenplaats Vrederust aan de overkant van de Angstel.

2. Vrederust, Binnenweg 10, Baambrugge

Aan de overzijde van de Angstel, verscholen in het groen, ligt het 17e eeuwse Vrederust. Het één kamer diepe voorhuis is gebouwd tegen de daarachter liggende boerderij, die duidelijk van ouder datum is. Veel vroege buitenplaatsen bestonden uit een boerderij met een *herenkamer*: de voor de pachtheer gebouwde en ingerichte kamer voor als hij uit de stad naar het land kwam om zich te verpozen. Veel van dergelijke hofstedes zijn later verbouwd tot buitenplaats, met name aan de Vecht.

De koepel in de overtuin van de hofstede Vrederust is rond 1850 gebouwd. Door zijn ligging in de Angstelbocht heeft hij een fraai uitzicht. Het verkeer op de Angstel was vroeger heel wat drukker dan nu. Het was de hoofdverbinding van het trekvaart-traject tussen Amsterdam en Utrecht. Vandaar de vele buitens langs deze rivier, waarvan er ooit nog veel meer stonden.

Vervolg de weg. Na 350 m ligt links buitenplaats Middelvaart

3. Middelvaart, Rijksweg 103-105, Baambrugge

Het buiten Middelvaart is zo genoemd omdat het halverwege de trekvaart tussen Amsterdam en Utrecht ligt. Het 17^e eeuwse huis is nog in vrijwel oorspronkelijke staat.

Het stichten van buitenplaatsen langs Angstel, Gein en Vecht kwam in de 17^e eeuw op gang doordat het regelmatige trekschuitverkeer tussen Amsterdam en Utrecht het mogelijk maakte binnen een halve dag van huis tot buiten te komen. Dit jaagpad is rond 1630 aangelegd. Door de aanzienlijke verkorting van de reistijd

nam de bouw van de buitenplaatsen een vlucht. Vaak gingen de kooplieden door de week voor zaken terug naar de stad, terwijl de familie buiten bleef. Langs de Angstel lagen ooit veel buitenplaatsen, waarvan de meesten zijn verdwenen. Het karakter van deze buitenplaatsen is veel agrarischer dan dat van de buitenplaatsen aan de Vecht. Aan de Angstel woonden veel Amsterdamse kooplieden die een 'agrarische' bijverdienste hadden zoals het ossenweiden, het vetmesten en verkopen van ossen.

Vervolg de route langs de Angstel richting Loenersloot (knooppunt 31). Na 1,7 km ligt links het geelgeschilderde Valck en Heyning.

4. Valck en Heyning, Rijksstraatweg 147

Valck en Heyning is een voorbeeld van buitenplaatsen die hun naam ontleen aan de stichters: Cornelis Valckenier en zijn echtgenote Catharina van Heyningen die het in 1677 lieten bouwen. Cornelis was enkele malen burgemeester van Amsterdam en had zijn kapitaal verdiend als hoofdkoopman voor de VOC in Tonkin (Noord Vietnam) en als admiraal van de retourvloot. Zijn stadshuis bouwde hij aan de Kloveniersburgwal.

Valck en Heyning is slechts één kamer diep en heeft bijna blinde zijmuren, wat vaak het geval was met vroege buitenplaatsen: in de stad zijn de huizen immers tegen elkaar aangebouwd, dus dit was manier van bouwen waar men aan gewend was. De bijzondere theekoepel zou door van Logteren kunnen zijn getekend en is van stucwerk voorzien in de vroege 18^e eeuw. Opdrachtgever was Jacob Valckenier, die schepen van Amsterdam was. Ook diens zoon Wouter was schepen van Amsterdam en gebruikte Valck en Heyning als buitenplaats.

Ga voorbij Kasteel Loenersloot rechtdoor de fietstunnel onder de Provinciale weg N201 door en sla linksaf de brug over het spoor en het Amsterdam Rijnkanaal over naar knooppunt 33 (Loenen Kerklaan). De naast elkaar gelegen transportwegen (Vecht, wegen op de Vechtdijk, kanaal, spoorweg, A2) wordt ook wel de Corridor genoemd.

5. Corridor

Op de brug kruisen we het spoor en het Amsterdam Rijnkanaal die Amsterdam verbinden met Utrecht en het achterland. Het kanaal is het drukst bevaren kanaal van Europa.

Tot diep in de 19de eeuw was de Vecht de belangrijkste verkeersader. De Romeinen gebruikten de rivier; later de Noormannen voor hun strooptochten. Vanaf de Middeleeuwen was de Vecht de handelsroute tussen de Oostzeelanden en het Rijnland: de Keulse Vaart.

Wanneer rond 1625 de trekvaart tussen Amsterdam en Utrecht op gang komt, ontstaan jaagpaden goeddeels langs de oostoever van de rivier. De kleiweg op de westoever werd in 1812 door Napoleon verheven tot Route Impériale No. 2, de Rijksstraatweg tussen Amsterdam, Utrecht en Parijs. Deze is in 1954 vervangen door de A2, nu met 10 rijbanen. In 1844 is de spoorlijn Amsterdam-Utrecht gereed (reistijd ca. 70 minuten).

In 1892 werd ter verbetering van de transportweg tussen Amsterdam en het Ruhrgebied het Merwedekanaal geopend, dat na de verbreding tot Amsterdam-Rijnkanaal jaarlijks 87.000 schepen telt.

Volg de route naar knooppunt 04 over de Sloodijk, langs het ARKanaal en neem na ca. 800 m rechts de Spoorlaan richting Vreeland. Steek de Singel over, vervolg de Spoorlaan en steek in het dorp de Van Leerburg over. In het huis op de hoek aan de linkerhand, Voorstraat 14, was vroeger een huissynagoge gevestigd.

6. Vreeland – Voorstraat 14

Een belangrijk teken van de verwevenheid tussen Amsterdam en de Vechtstreek was de aanwezigheid van tientallen buitenplaatsen. Opvallend genoeg waren vele

gebouwd of bewoond door Doopsgezinden en Joden. Twee geloven die formeel niet waren erkend in de 17de eeuw. Men mocht niet lid worden van een gilde of deelnemen aan het stadsbestuur. Het fortuin van deze mensen werd dan ook in de vrije handel verdiend. De geloven clusterden bij elkaar. De Doopsgezinden woonden met name tussen Breukelen en Nieuwersluis (de Mennistenhemel), de Joden woonden veelal bij Maarssen. Ook in Vreeland woonde een aantal Joodse families, onder andere Da Costa Gomes, de la Penha, Lopes Suasso, Teixeira de Mattos en Ricardo. In Voorstraat 14 stichtte Abraham Fundam eind 18^e eeuw met zijn vrouw Hanna Meldola de huissynagoge "Keneseth Abraham", of Synagoge Abraham. Een goudbrokaten gebedsmantel, een zilveren kroon en een stel siertorens zijn na Fundam's overlijden aan de Portugese synagoge in Amsterdam geschonken.

Ga direct over de brug rechtsaf over de Voorstraat, op de T-splitsing weer rechts onder het fietstunneltje door. Na 350 m. linksaf de Lambertszkade op (knooppunt 04).

7. Lambertszkade

De Lambertszkade is een middeleeuws pad dat het Gooi verbond met de Vecht. Waar nu aan beide kanten water is, lag ooit veen. Dat is vanaf de 15^e eeuw als turf gewonnen en opgestookt in de kachels van o.a. Amsterdam. Het veen werd gebaggerd en op legakkers gedroogd en tot turf gestoken. Waar het veen was weggebaggerd ontstonden pet- of trekaten. Naarmate de steden als Amsterdam groeiden, nam de vraag naar turf toe. In de 18^e en 19^e eeuw was die vraag zo groot dat steeds meer en dieper werd gebaggerd. Daardoor werden de legakkers zo smal dat de wind vrij spel kreeg en zij door golfslag werden weggeslagen. Zo ontstonden de veenplassen. Enkele legakkers herinneren nog aan het verveningsproces. In de Wijde Blik is van 1934 tot 1974 veel zand gezogen, o.a. voor de bouw van de Bijlmer, plaatselijk tot 30 m diepte.

Links ligt de Wijde Blik en rechts de Loenderveense Plas. Halverwege het pad kunt u de vogelkijkhut van Waternet beklimmen voor een prachtig uitzicht over de Loenderveense en Waterleidingplas.

8. Waterleidingplas

Vanwege de vraag naar landbouwgrond, werden veel veenplassen eind 19^e eeuw ingepolderd.

Zo werd in 1880 Bethunepolder bij Maarssen drooggelegd. Door de zandige bodem kwam zo veel kwelwater naar boven dat de onderneming failliet dreigde te gaan. De polder werd gered door het aanbod van de Gemeente Waterleidingen Amsterdam (nu Waternet) om de kosten van de bemaling voor hun rekening te nemen, als zij het water mochten gebruiken voor drinkwater voor de stad.

Per seconde kwelt ca. 1.000 liter water omhoog dat ondergronds wordt aangevoerd vanuit de Utrechtse Heuvelrug. Het water levert 1/3^e van het Amsterdamse drinkwater.

Van de Bethunepolder wordt het water via een kanaal naar de Loenderveense Waterleidingplas gepompt. Daar wordt het water gezuiverd en na 100 dagen via een pijp naar Driemond vervoerd om daar op het waterleidingnet te worden aangesloten.

Aan eind Lambrechtskade (knooppunt 05) links het Moleneind op richting Kortenhoef.

Na ca. 1,5 km rechts bij de Vreelandseweg (knooppunt 06) (N201) langs het Hilversums kanaal.

9. Hilversums Kanaal

Terwijl rijke Amsterdammers zich al in de 17^e eeuw in 's-Graveland vestigden, gebeurde dat in Hilversum pas na de aansluiting op het spoornet in 1874. De bestaande vaarverbinding via de Gooise Vaart en de 's-Gravelandsevaart voldeed niet voor de aan- en afvoer van goederen, zoals zand voor Amsterdam. Daarom werd besloten tot de aanleg van het Hilversums Kanaal dat voor een deel als

werkgelegenheidsproject in de crisisjaren werd aangelegd en in 1937 werd opengesteld.

Na de oorlog werd duidelijk dat het gebruik van het kanaal door de toename van het wegtransport niet in de behoefte zou voldoen die men zich had voorgesteld. Tegenwoordig heeft het kanaal vooral een recreatieve functie.

Volg de Vreelandseweg (N201) langs het Hilversums kanaal. Neem na ca. 2,8 km links (knooppunt 12) de brug over het Hilversums kanaal. U komt nu in 's-Graveland.

10. 's-Graveland opzet dorp, wasserijen

's-Graveland is ontstaan uit het initiatief (1625) van zes Amsterdamse kooplieden om aan de rand van het Gooi een woest stuk grond te ontginnen en om daar zand te winnen voor stadsuitleg van Amsterdam. De kaarsrechte weg (Zuidereind en Noordereind) op de grens van zand en veen was de ontginningsbasis. Ten oosten daarvan lag de werkelijke ontginning, waar eerst zand werd gewonnen en boerderijen werden gebouwd. Later verrezen daar de buitenplaatsen en parkbossen voor de Amsterdamse kooplieden en regenten. In het lintdorp op de smalle strook tussen de weg en de 's-Gravelandsevaart woonde het gewone volk en ontstonden bedrijfjes; vooral wasserijen, waaraan nog een enkel gebouw herinnert. Eind 18e eeuw telde 's-Graveland ca. 25 wasserijen en blekerijen. Het heldere water leende zich uitstekend voor het reinigen van de Amsterdamse vuile was. Dat was niet ongevaarlijk omdat daarmee ook besmettelijke ziekten werden verspreid. Een aantal keren is hierdoor in een cholera-epidemie uitgebroken.

Hou rechts aan het fietspad op richting knooppunt 9. De eerste brug voert over de Gooische Vaart, die Hilversum via de 's-Gravelandsevaart verbond met de Vecht. De Gooische Vaart is de zuidelijke begrenzing van de 's-Gravelandse polder.

11. 's-Graveland – ontginning

Op 17 maart 1625 – de stadsuitbreiding in Amsterdam was in volle gang – kregen zes Amsterdamse kooplieden toestemming van de Staten van Holland om een stuk 'ruw hey oft woest velt ter grootte van 5 à 600 morgens af te zanden en ontginnen'.

Het toegewezen terrein was een rechthoekig moerassig gebied op de overgang van zand naar veen van ca. 4,5 x 1,2 km (ca. 550 ha). De ontginning werd in het oosten begrensd met een opgeworpen 'scheiwal', die ook diende als bescherming tegen de vijandige Erfgooiers uit het Gooiland. Die passeert u verderop in de route. Zo ontstond de 's-Gravelandse polder met 27 kavels van ieder 20 morgen. Deze werden door loting over de zes deelnemers verdeeld, zodat zij ieder 90 morgen kregen, met de verplichting daarop twee boerderijen te bouwen.

Al snel bleek dat 's-Graveland een goede plek was om een buiten te stichten.

De route langs het Zuidereind geeft een goed beeld van de opzet van de 's-Gravelandse ontginning: rechts de buitenplaatsen met hun parkbossen en weilanden en links, op de smalle strook tussen weg en 's-Gravelandsevaart, het lintdorp waarin vaak nog de resten van de wasserijen te zien zijn.

12. de buitenplaatsen van 's-Graveland

Fietsend zie je heel goed hoe 's-Graveland als éénheid uit de ontginning is ontstaan. Al snel bleek de ontginning niet erg winstgevend, maar wel heel geschikt voor het stichten van een buitenplaats. Rond 1670 waren er al een tiental, veelal hofsteden (boerderij met herenkamer), zoals 't Huys Brambergen waar u straks langskomt (Bezoekerscentrum Natuurmonumenten)

De grote bloei komt in de laatste kwart van de 17^e eeuw. Men gaat langer buiten wonen en naast aandacht voor landbouw en vee, ontstaat een levendige belangstelling voor exotische gewassen en parkaanleg met lanenstelsels, berceaux, theeoepels, slangenmuren en waterpartijen.

Naast veel overeenkomsten, onderscheiden de 's-Gravelandse buitenplaatsen zich van die langs de Vecht doordat zij veel groter zijn en de eenheid van het gebied.

van die lange deelen, bestaat zij veel groter, en de omheid van het gebouw Ook sociaal gezien bestond in 's-Graveland een veel hechtere band en bleven de buitenplaatsen opmerkelijk lang in bezit van dezelfde families – vaak tot diep in de 19^e eeuw. Deze verschillen zijn terug te voeren tot de ontstaansgeschiedenis: het initiatief van een klein aantal Amsterdamse kooplieden 'tot culture van de Goysche vullingen genaemt 's-Gravelandt'.

Na 600 meter kunt u kiezen tussen twee verschillende routes (door het bos of over de weg) die over 2 kilometer weer samenkomen op hetzelfde punt.

Route 1 voert door het park van Gooilust. Sla ter hoogte van huisnummer 16 (bij stoplichten) rechtsaf de Weg naar Gooilust in. Fiets het park door tot aan de Corverslaan en sla linksaf, richting knooppunt 11 (ca. 1,5 km). Steek de kruising met de Leeuwenlaan over, de Oude Meentweg in.

Route 2 voert over het Zuidereinde naar knooppunt 09. Hier rechtsaf slaan tot de kruising met de Corverslaan. Hier komen beide routes weer samen.

Route 1

13. Gooilust

Als je de oprijlaan van Gooilust op gaat, zie je het huis nog niet. Dat zie je pas op het laatste moment: 'de uitgestelde ontmoeting'. Een bijzonder element uit de parkaanleg die Zocher jr. in de jaren 1820 in landschapsstijl ontwierp met een rododendronvallei, een siertuin en een exotische bomencollectie. Het huis is in 1779 gebouwd door Gerrit Corver Hooft, bewindvoerder van de WIC, die ook het naar hem genoemde Corversbos bezat. In Amsterdam woonde hij aan het Singel, ter hoogte van de Raamsteeg. Gooilust heet in de volksmond 'het bos van Blauw': met het geld van zijn schatrijke vrouw en eigenaresse van Gooilust, jonkvrouwe Louise Six, legde jonker Frans Ernst Blauw op Gooilust een dierentuin aan, waar de dieren niet in kooien en hokken zaten, maar vrij rondliepen. Hij breidde zijn menagerie steeds verder uit met o.a. gnoes en lama's.

Toen Louise Six in 1934 overleed, liet zij Gooilust na aan Natuurmonumenten.

www.natuurmonumenten.nl/gooilust

Route 2 :

Vervolg het Zuidereinde. Na 250 m ligt rechts Trompenburg.

14. Trompenburg

Omdat Cornelis Tromp (zoon van admiraal Maarten Harpertsz) had geweigerd 3.500 gulden aan brandschatting te betalen, staken de Fransen zijn buiten op 2 februari 1673 in brand. Het huidige huis, in de vorm van een schip en omgeven door water, werd in 1678 gebouwd, vermoedelijk naar ontwerp van Daniël Stalpaert. Vanaf het dak, vormgegeven als scheepsdek, reikte het uitzicht tot aan de Zuiderzee. 's Zomers bewoonde het gezin de buitenplaats, door Tromp 'Syllisburg' genoemd. Voor de wintermaanden bezat Tromp een aanzienlijk pand aan de Oudezijds Voorburgwal 136.

Het achterhuis is woongedeelte. Het wordt door een gang verbonden met de achthoekige koepelzaal met prachtige schilderijen, die de verheerlijking van vader en zoon Tromp uitbeelden. Er zijn scheepsportretten en zeeslagen en portretten de zeehelden en hun beider echtgenoten.

Trompenburgh, dat pas in de 18^e eeuw zijn huidige naam kreeg, is eigendom van de Staat de Nederlanden en staat op de lijst om te worden afgestoten.

Bij knooppunt 09 rechts af (Leeuwenlaan). Na 500 m ligt links de buitenplaats Hilverbeek; verder rechts achtereenvolgens Land en Bosch – met een theekepel die lijkt op de koepels langs de Vecht - en Jagtlust. Op het terrein van Land en Bosch ligt de biologisch-dynamische tuinderij en winkel Land en Boschzigt

www.landenboschzigt.nl/

Deze buitenplaatsen, met fraaie parkbossen in Engelse landschapsstijl, zijn opengesteld voor wandelaars. Na een bocht in de Leeuwenlaan ligt rechts de Corverslaan, Op dat kruispunt komen de beide routes komen bij elkaar.

15. Corverslaan, Scheiwal, Trompenveld

15. Corverslaan - Scheiwal - Trompenveld

De met beuken beplante Corverslaan markeert het einde van de ontginning. Aan het enkele meters lager liggende weiland – het Trompenveld - is te zien hoe veel zand is afgegraven en naar Amsterdam is afgevoerd. Rechts van het weiland ligt de zg. 'Scheiwal'. Dat is de oorspronkelijke begrenzing van de ontginning, die ten tijde van de ontginning diende als bescherming tegen de Gooilanders, die vijandig stonden tegenover de ontginning. De Scheiwal liep oorspronkelijk door tot Gooilust, maar is tijdens het afzanden gedeeltelijk afgegraven.

Steek de Leeuwenlaan over en volg Oude Meentweg door het Spanderswoud. Ga bij knooppunt 10 links het Ankeveensepad op tot het Noordereinde (knooppunt 08). Ga daar naar rechts. Na 250 m ziet u rechts het Bezoekerscentrum Gooi en Vechtstreek van Natuurmonumenten

16. 't Huys Brambergen, Bezoekerscentrum Gooi en Vechtstreek, Noordereinde 54b

't Huys Brambergen (1643) is één van de boerderijen die tijdens de ontginning werd gebouwd. Brambergen is een dwarstype boerderij en heeft een opkamer die door de eigenaar als 'herenkamer' werd gebruikt wanneer hij zijn bezittingen in 's-Graveland bezocht. 't Huys Brambergen is een voorbeeld van de eerste generatie buitenplaatsen in 's-Graveland, de zg. hofstede. Veel van deze hofstedes zijn in het Rampjaar verwoest, of later door de eigenaren gesloopt en vervangen door een fraaie nieuwe buitenplaats.

De achterkant van de boerderij is door Natuurmonumenten in gebruik als bezoekerscentrum Gooi en Vechtstreek. Dit is een ideaal vertrekpunt voor thematische wandelingen en fietstochten door 't Gooi en de Vechtstreek, waar u op wordt voorbereid met de interactieve tentoonstelling 'Gooi en Vechtstreek overall anders', die de bezoeker informeert over de enorme variatie aan landschappen, planten en dieren. www.natuurmonumenten.nl/bezoekerscentrum/gooi-en-vechtstreek

Vervolg het Noordereinde. Na 300 ligt rechts Schaep en Burgh. Sinds 1976 is het hoofdkwartier van de Vereniging Natuurmonumenten hier gevestigd. De parken van Schaep en Burgh en van het naastgelegen Boekesteyn (naar de oude beuken op het terrein) en Bantam zijn in bezit van Natuurmonumenten. Zij zijn openbaar toegankelijk en hebben veel wandelmogelijkheden.

17. Schaep en Burgh, Noordereinde 60

In het begin behielden de buitenplaatsen een sterk agrarisch karakter, met beplanting in de directe omgeving van de hofstede. In de 18^e eeuw maakte de soberheid van de 17^e eeuw plaats voor pracht en praal van de Franse tuinaanleg. Het handboek van Pieter de la Court (1737) voor de aanleg van "... prachtige landhuizen, luthoven, plantagiën en aanklevende cieraden" wordt vol overgave gevolgd.

De recessie, die rond 1780 optrad, liet ook in 's-Graveland zijn sporen na. De bewerkelijke Franse tuinaanleg maakte plaats voor de Engelse landschapsstijl. Geschoren hagen en rozenperken maken plaats voor glooiende grasvelden met waterpartijen en zichtassen, hier en daar beplant met een groep eiken of beuken; oude lanen worden gekapt of opgenomen in de nieuwe parken, veelal naar ontwerp van Zocher of Copijn.

Dit is goed te zien op Schaep en Burgh dat de naam draagt van zijn stichter, de Amsterdamse koopman Abel Matthijsz Burgh en diens neef en Amsterdam's burgemeester, Gerard Schaep, die het huis van zijn oom erfde.

www.natuurmonumenten.nl/schaep-en-burgh

Vervolg het Noordereinde. Sla na 700 m links af bij bruggetje over de 's-Gravelandsevaart. richting knooppunt 38. U gaat nu over de 's-Gravelandsevaart.

18. de 's-Gravelandsevaart

De 's-Gravelandsevaart werd gegraven om de 's-Gravelandse polder te ontwateren

en om het zand dat werd gewonnen naar Amsterdam te vervoeren. Bij het graven van de vaart werd zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande waterwegen (zoals de Loodijk), maar een groot deel werd nieuw gegraven. Naast de vaart werd een jaagpad aangelegd, waarmee ook een wegverbinding tot stand kwam met Amsterdam, waar de trekschuit vertrok van de 's-Gravelandse Veer.

De 's-Gravelandsevaart loopt van 's-Graveland langs de N236 naar fort Uitermeer en van 's-Graveland in zuidelijke richting naar de Loosdrechtse plassen.

Behalve personenvervoer en het vervoer van zand voor de stadsuitbreiding, werd de vaart ook gebruikt voor het vervoer van turf uit Kortenhoef en Ankeveen. Op de terugweg werd Amsterdams huisvuil – vooral organisch – vervoerd om als 'toedek' de arme zandgronden van de ontginning te bemesten. De pijpenkoppen die op de akkers gevonden worden, herinneren daar aan.

Volg de Stichtse Kade naar Ankeveen. U laat dan de zandgronden van 't Gooi achter u en fietst door een typisch veenweidelandschap. In Ankeveen laat de naamgeving van de hoofdstraat zien dat het dorp op de grens lag van Utrecht (Sticht) en Holland. Het linker, zuidelijk deel heet Stichts End; het rechter, noordelijk deel heet Hollands End.

Sla links af en volg ca. 900 m het Stichts End naar knooppunt 38. Sla daar rechts af en ga het Bergse Pad op, met aan weerszijde plassen: ontstaan door vervening.

19. Bergse Pad

Het Bergse Pad was vroeger het kerkenpad tussen Ankeveen en Nederhorst den Berg. De ondergrond van het veen in dit gebied bestaat uit golvend dekzand dat hier tijdens de laatste ijstijd is neergelegd. Het Bergse Pad loopt precies over een dekzandrug. Vandaar dat hier begroeiing voorkomt die typisch is voor zandgronden, zoals eikenbomen. Het pad is nu half zo lang als vroeger, doordat het deel door de Spiegelplas door zandwinning is verdwenen.

Het pad loopt door een bijzonder landschap dat ontstaan is door vervening. Het wordt gekenmerkt door lange stroken water (pet- of trekaten), afgewisseld met stroken land, de zogenaamde legakkers. Hierop werd de uitgebaggerde veengrond te drogen gelegd waarna er turven van werden gestoken. Door het afkalven van de legakkers ontstonden grote aaneengesloten wateroppervlakten, de veenplassen. Aan de randen zijn delen van de legakkers nog wel bewaard gebleven. Gelukkig maar, want ze zijn een broedplaats voor moeras- en watervogels.

Ga aan het eind van het Bergse Pad (knooppunt 39) het bruggetje over en rechtsaf het Googpad op (naar knooppunt 40). Onderweg heeft u aan uw linkerhand een schitterend uitzicht over de Spiegel- en Blijkpolderplas.

20. Spiegel- en Blijkpolderplas

Zoals 's-Graveland de leverancier was van het zand voor de 17^e eeuwse uitleg van Amsterdam, zo leverde de Spiegel- en Blijkpolder vanaf 1936 het zand om de wijken Osdorp, Overtoomse Veld en Slotermeer aan te leggen. In de jaren '60 en '70 is er nog meer zand opgezogen voor de bouw van de Bijlmer en Maarssebroek zodat de plas nu een diepte heeft van wel 45 meter. Daardoor is het water extreem helder. Een eldorado voor duikers en zwemmers!

Oorspronkelijk was de plas, net als alle plassen in dit gebied, het gevolg van turfwinning (in tegenstelling tot de natuurlijke meren als het Naardermeer en de Horstermeer). Het moerassige veenweidelandschap werd in de 18de eeuw afgegraven voor de turfwinning. Onder het veen lag tot op grote diepte veel zand dat daar in de IJstijd is afgezet.

Vervolg uw weg over het Googpad tot de parkeerplaats bij de Zanderijsluis (knooppunt 40). Ga op de Dammerweg (N523) rechtsaf richting naar knooppunt 46. Ga daar rechts de Gooilandseweg (N238) op en na 600 m links naar Fort Uitermeer (knooppunt 47).

21. Fort Uitermeer – schutsluis

Om Amsterdam en het rijke Holland tegen de Franse troepen te beschermen is in

1673 de Oude Hollandse Waterlinie aangelegd. De schutsluis tussen de 's-Gravelandsevaart en de Vecht werd de inlaat in het inundatiesysteem om het gebied ten oosten van de Vecht onder water te zetten. Fort Uitermeer moest die sluis beschermen. Eerst lag de sluis in het fort. Vanwege overlast zijn de sluis en de vaart in 1878 om het fort heen geleid.

Als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Stelling van Amsterdam moet Fort Uitermeer de spoorlijn Amsterdam-Amersfoort en de weg Amsterdam-Hilversum beschermen.

Uitermeer was de oude naam voor het Naardermeer.

Het fort heeft zijn militaire functie verloren en is overgedragen aan de Stichting Uiteraard Uitermeer die het ontwikkelt als 'Poort naar de Vecht'. Er is een wandelroute rond het fort. Het restaurant Uit & Meer en een kleine overnachtingsmogelijkheid maken het fort een aantrekkelijke plek.

www.uiteraarduitermeer.nl/

Vervolg de rechter oever van de Vecht naar Weesp, knooppunt 45. Na ca. 2,5 km ligt rechts buitenplaats America.

22. America – Boerenvecht, s-Gravelandseweg 7

Zo dicht bij de steden Amsterdam en Weesp zou je veel meer buitenplaatsen verwachten, maar het beeld van dit noordelijke deel van de Vechtstreek wordt vooral bepaald door boerderijen en een wijds open land. Daarom spreken we hier van de zg. Boerenvecht. De verklaring is dat de Vecht hier een hele smalle oeverwal heeft die niet zo geschikt was voor het ontwikkelen van een buitenplaats. De in 1760 gestichte buitenplaats America vormt de uitzondering op de regel. De tegen het huis aangebouwde boerderij met bedrijfs- en woongedeelte dateert uit ca. 1830.

Vervolg de 's-Gravelandseweg. Sla bij knooppunt 45 links af, de stad Weesp in, over de Ossenmarkt en de Vechtbrug, rechtsaf over de Hoogstraat.

Sla knooppunt 44 linksaf en dan rechts, naar Station Weesp. Hier eindigt de route.

Weesp heeft een goede treinverbinding naar Amsterdam, fietsverhuur en een gratis ruime parkeerplaats.

U kunt ook terugfietsen naar station Abcoude (ca. 8 km).

Ga dan bij knooppunt 44 links naar knooppunt 43 en 65 en volg daarna (in omgekeerde richting) de Gouden Bochten-Geinroute.

Ga voor meer informatie en andere routes naar www.zichtopdevechtstreek.nl of download de app.